

PRIMJENA PSIHODIJAGNOSTIČKIH POSTUPAKA I NJIHOVA SPOSOBNOST DIFERENCIJACIJE KOD PRIJEMA DJECE SPECIJALNE ŠKOLE

Döering, H., J.
Suhrweier, H,

DDR — Berlin

UDK: 378,1

Originalni znanstveni rad

S a ž e t a k

Cilj ovog rada je da se utvrdi u kom stupnju primjenjeni psihodijagnostički postupci razlikuju lako mentalno retardiranu djecu od djece s poteškoćama u učenju.

U ispitivanju kojem je obuhvaćeno 209 djece iz četiri specijalne škole, primjenjene su tri grupe mjernih instrumenata. U obradi podataka primjenjen je t-test. Dobiveni rezultati ukazuju na to da primjenjeni psihodijagnostički postupci razlikuju lako mentalno retardiranu djecu od djece s poteškoćama u učenju.

1. PROBLEM

U toku prvog tjedna boravka djece u specijalnim školama vrši se opservacija. U tu svrhu postoji bogat izbor psihodijagnostičkih postupaka s kojima se utvrđuje laka mentalna retardacija djeteta.

Nedostaju međutim podaci o tome da li i na koji način ovi postupci diferenciraju djecu, koja dolaze iz vrtića i pokazuju slabija dostignuća od lako mentalno retardirane djece, koju treba uputiti u jednu od specijalnih škola. Isto tako ne postoje podaci o prognostičkoj vrijednosti tih postupaka. Bez sumnje, primjena standardiziranih postupaka sa širokim mjernim rasponom, prije svega na području poteškoća u

učenju i lako metalne retardacije, pridonijela bi smanjenju subjektivnosti u postupku dijagnosticiranja.

Ovakav instrument trebao bi zadovoljiti kriterije objektivnosti, valjanosti, pouzdanosti i osjetljivosti.

Analizom kognitivnih procesa koje dijete u momentu rješavanja zadatka pokazuje, te primjenom faktorske analize, mogu se utvrđeni problemi u učenju i socijalnom ponašanju pripisati određenim komponentama, koje reguliraju ponašanje.

Na temelju ovako definiranog problema moguće je postaviti slijedeća pitanja:

1. Koja serija zadataka najbolje razlikuje djecu s poteškoćama u učenju od mentalno retardirane djece?

2. Koji itemi dijagnostičkog postupka doprinose razlikovanju poteškoća u učenju i lake mentalne retardacije, a koji to ne doprinose?

3. Koju prognostičku vrijednost imaju postupci neke serije zadataka?

4. Koje je standardizirane postupke moguće primijeniti u toku jednog tjedna u kome se vrši opservacija?

5. Koje serije zadataka treba doraditi u odnosu na valjanost, pouzdanost i osjetljivost?

6. Koje kognitivne procese nameće rješavanje zadataka?

2. METODE RADA

U pronalaženju odgovora na ova pitanja, radila je grupa znanstvenih radnika za rehabilitativnu pedagogiju i komunikacijske znanosti u Berlinu, sa ciljem poboljšanja postupaka prijema djece u specijalne škole.

Izgrađene su tri grupe mjernih instrumenata (0, 1 i 2) i to: kvantificirani postupci; odabrane odgojno-obrazovne jedinice koje pogoduju ispitivanju, te pojedinačni postupci, koji su konstruirani posljednjih godina.

Ispitivanje su proveli studenti u četiri specijalne škole, na uzorku od 209 učenika. Tri godine kasnije provedena je evaluacija, u odnosu na ispravnost odabranih postupaka.

Usporedbom postignutih rezultata u postupku dijagnosticiranja s kasnijim školskim uspjehom, utvrđene su izvjesne podudarnosti i odstupanja.

Trenutačno su u postupku dijagnosticiranja primjenjene odgojno-obrazovne jedinice, podvrgnute detaljnoj analizi. Na osnovu dobivenih rezultata izvršit će se izbor postupaka iz grupa 0, 1 i 2. s obzirom na njihovu sposobnost diferencijacije lako mentalno re-

tardiranih učenika od učenika s teškoćama u učenju.

3. REZULTATI ISPITIVANJA

U kojoj mjeri primjenjeni postupci mogu unutar grupa ispitanika razlikovati djecu s poteškoćama u učenju i lako mentalno retardiranu, utvrđeno je t-testom. 140 ispitanika u grupama 0, 1 i 2, dijagnosticirano je kao lako mentalno retardirani a 45 kao djeca s teškoćama u učenju. (Vidi tablicu 1)

Usporedba srednjih vrijednosti svih postupaka u grupama pokazuje, da grupa ispitanika označena kao „poteškoće u učenju”, uz rijetke iznimke imaju više srednje vrijednosti i da je grupa lako mentalno retardirane djece na području socijalnog, odnosno kognitivnog ponašanja prilagođena. (Vidi tablicu 2)

Ne postoje značajne razlike između obiju grupa u odnosu na varijancu. Iz odnosa standardne devijacije prema srednjim vrijednostima može se zaključiti, da u usporedbi s grupom „poteškoće u učenju”, grupa lako mentalno retardiranih pokazuje daleko veću varijabilnost u mnogim karakteristikama, iz čega slijedi, da je struktura njihovih sposobnosti heterogenija.

Komparacija srednjih vrijednosti pomoću t-testa pokazala je da uz rijetke iznimke između grupa 0, 1 i 2 postoje statistički vrlo značajne razlike. Na osnovu toga moguće je pretpostaviti da primjenjivi postupci mogu poslužiti u svrhu diferenciranja lako mentalno retardirane djece i djece s poteškoćama u učenju.

Daljnja obrada podataka dati će potpunije rezultate od ovih utvrđenih t-testom.

Prevela Teodorović Borka

Tablica 2:

**Aritmetičke sredine (x) i standardne devijacije (s) učenika redovnih
i specijalnih škola kod primjene tri dijagnostička postupka (0, 1 i 2)**

Postupak / Varijable		Učenici redov. škola		Učenici spec. škola		t ¹⁾
		x	s	x	s	
Grupa 0	Hawik IQ	81.62	6.41	73.74	8.00	1 ‰
Upitnik za ispitivanje ličnosti	Inteligencija	6.17	1.58	3.79	1.50	0.1 ‰
	Stabilnost	6.08	2.23	4.04	1.78	0.1 ‰
	Socijabilnost	5.25	1.66	4.46	1.45	—
Ispitivanje motorike	Ukupno	6.14	3.27	3.48	2.79	1 ‰
Dijagnosticiranje razvojnog stupnja (prema WITZLACK)	Edukabilnost	2.92	1.73	1.61	1.03	1 ‰
	Razvoj mišljenja	2.42	1.24	1.39	0.78	1 ‰
	Razvoj govora	3.58	1.88	2.22	1.52	1 ‰
Crtež	Ukupno	48.17	16.90	24.64	16.10	0.1 ‰
	Čovjek	3.92	1.00	2.47	1.31	0.1 ‰
Test sposobnosti usvajanja elementarnih aritmetičkih pojмова i uspoređivanje geometrijskih oblika	Ukupno	3.92	1.00	2.47	1.32	0.1 ‰
		9.67	1.49	6.20	2.88	5 ‰

1) Pjerojatnost pogreške dobivenog t-testa (prema Welchu)

Tablica 1

Broj ispitanika u grupama 0, 1 i 2

G r u p e	0	1	2	Ukupno
Djeca sa teškoćama u učenju	12	13	20	45
Lako mentalno retardirana djeca	67	35	38	140
U k u p n o	79	48	58	185

ZUR DIFFERENZIERUNGSFÄHIGKEIT PSYCHODIAGNOSTISCHER
VERFAHREN BEI DER AUFNAHMEUNTERSUCHUNG AN HILFSSCHULEN

Zusammenfassung

Das Anliegen der vorliegenden Arbeit ist es Aussagen über der Grad der Differenzierungsfähigkeit psychodiagnostischer Verfahren zwischen leistungsschwachem Kindern aus dem Kindergarten und der POS und debilen, die einer Hilfsschule zugewiesen werden müssen und über ihre prognostische Valenz zu geben.

Es werden 3 Verfahrenszusammenstellungen debildet die an einer Stichprobe von 209 Kindern aus 4 Hilfsschulen erprobt wurden.

Die Möglichkeit, in wie weit die Untersuchungsverfahren imstande sind, aus der Gruppe der vorgestellten Kinder leistungsschwache von debilen zu trennen wurde mit dem t-Test geprüft.

Die erlanlten Ergebnisse führen zur Annahme, dass nie angewandten Verfahren geeignet sind leistungsschwache Kinder von debilen befriedigend zu trennen.